

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto za mesto New York	5.00
in Canada.....	Za pol leta za mesto New York...	3.00
Za pol leta.....	Za četrt leta za mesto New York	1.50
Za četrt leta.....	Za inozemstvo za celo leto.....	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenrednih nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisov in osebnosti se ne priročujejo.
Denar naj se blagovoli pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošlje bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"
New York City.

62 Cortlandt St. Telefon: 4687 Cortlandt.

Zjasni se naj!

Namesto, da bi nas ameriške Slovence, Hrvate in Srbe evropska vojna združila, v vseh ozirih okrepila, navdala s spoznavanjem in razumevanjem najnavadnejših stvari, nas je razcepila in tako razdružila, da smo si zdaj veliko bolj tuji kot smo bili kdaj poprej.

V žalostnih in čudnih časih živimo. Pridigarji svobode, prostosti, enakosti in bratstva so se začeli baviti z denuncijanstvom, torej z najnižjim in najgršim delom, ki ga more opravljati človek.

Gospoda, ki se zbira krog "Hrvatskega Svijeta" se je šele koncem drugega leta vojne oprijela ideje, da moramo biti po sedanjih vojni združeni vsi Slovenci, Hrvati in Srbi v eni državi, v zavezniško armado, da damo mirno živeli svoje dneve, v prijateljstvu s samim seboj in svojimi sosedi.

Ta ideja je lepa in ji ni oporekal noben razumen človek.

Proti nji je bila samo nezavedna peščica Slovencev in Hrvatov ter par laži-voditeljev, ki so si s tem, da so ruvali proti nji, kovali in si še vedno kujejo denar.

Tudi mi smo delali kolikor smo mogli, odločno in vestno, in kmalo se je bila zbrala krog nas precejšnja množica rojakov, ki znajo ločiti domovino od Avstrije, katerim so krivice, ki jih je delala Avstrija našim ljudem, dobro znane, ki vedo, da je lažje in boljše napredovati z bratom kot pa nazadovati in trpeti pod tužjevim bičem.

Toda razočaranje je sledilo razočaranju.

Popolen poraz srbske armade, vstop Italije v vojno, zavezniški neuspehi ob Dardanelah, v Macedoniji in drugod.

Tedaj smo začeli premišljevat, da morda ne bo vse tako, kot smo si naslikali v svoji domišljiji in po dolgotrajnem premišljevanju smo prišli do zaključka, da nam sedanja vojna ne bo prinesla Jugoslavije, magari da vstopimo vsi od prvega do zadnjega, kar nas je Slovencev in Hrvatov v Ameriki, v zavezniško armado, da damo našim namišljenim reševalcem na razpolago vsa svoja sredstva, svojo kri in svoje življenje.

Zavezniki so bili najprej obljubili Srbiji jugoslovanske dežele.

Videč, da jih Srbija na Balkanu ne more rešiti, so jih obljubili Italiji.

Povejte, gospodje, če ni bilo res tako? —

Takrat, ko smo zidali Jugoslavijo na pesek in jo gledali v oblakih, smo se prepirali, kdo ji bo vladal. Zdaj se o tem ne prepiramo več, ker smo uverjeni, da je po sedanjih vojni ne bo.

Mi smo tedaj povdarjali, da bi šli iz dežja pod kap, če bi prišli izpod cesarja pod kralja. Narod, ki hoče resnično svobodo, ne potrebuje coklje, ki je ovira razvoju, napredku in svobodi.

Toliko o tem mimogrede.

Skoraj bi rekli, da je "Hrvatski Svijet" s svojimi uredniki, pokrovitelji in lastniki vred prejšnjim mi spoznal vso nesmiselno borbo za Jugoslavijo.

V srcu, seveda, ne javno.

Zbal se je za svoj zaslužek in edini vir dohodkov, ki bi takoj usahnili, kakor hitro bi povedal svojim naročnikom in pristašem, da je upanje na Jugoslavijo začelo ginuti, ter da Jugoslavije po sedanjih vojni ne bo.

To sme pripoznati samo v srcu, kajti javno priznanje bi bilo za vse pogubonosno.

"Hrvatski Svijet" je oče brez zaslužka, ki ima precej potrebnih otrok.

Najstarejše njegovo dete je Jugoslovanski Odbor v Londonu, najmlajše pa "Jugoslovanska Kancelarija" v Clevelandu (ne vemo, če je še tam!).

Jugoslovanski Odbor potrebuje denarja, list stane denar, vožnja denar...

Odkje ga dobiti? —

To je bilo kapitalno vprašanje "Hrvatskega Sveta".

In "Hrvatski Svijet" je premeten, dobil je pot, po kateri je prišel do dobrih zaslužkov.

Izgubivši vse nade na svobodo, na kralja Petra in končno odrešenje, je začel svobodo prodajati: — po dolarju, po pol dolarja in še celo za kvoder si jo lahko kupi vsak, kdor hrepeni po nji.

Naše ljudstvo, oziroma samo njega del, se je dale pre-

slepiti in zdaj kupuje svobodo natančno po tarifi, ne centa več in ne centa manj.

Avstrijaki je ne kupujejo, kajti oni še vedno vidijo v Avstriji sveta nebesa.

Kupi jo le tisti, kateri ne loči pravega businessa od židovske kramarije.

Proti tej podli in nesramni trgovini so se najprej uprli ameriški Srbi, torej tisti del jugoslovanskega naroda v Ameriki, kateri bi moral po pravici imeti največ besede v Jugoslaviji.

Kmalom zatem se je nam zagnjusila.

Parkrat smo drezili, toda od "Hrvatskega Svijeta" nismo dobili nobenega odgovora.

Gospoda je najbrže čakala boljših časov, in je zdaj prepričana, da jih je slednjič dočakala.

Čuden slučaj je nanesel, da je začela iti njihova trgovina zelo slabo ravno v času, ko je vlada Združenih držav prekinila diplomatske zveze z Nemčijo.

Naši ljudje, akoravno nimajo ničesar na vesti, so se razburili, češ, kaj bo z nami?

In "Hrvatski Svijet" jim je takole po ovinkih povedal, da se ni treba nobenemu avstrijskemu državljanu ničesar bati, če da toliko in toliko dolarjev Jugoslovanskemu Odboru v Londonu.

Par jih je sedlo na lim, toda "Hrvatskemu Svijetu" je bilo to še vseeno premalo.

Ljudje bo treba prijeti veliko hujše — je mislil — in je priobčil v svojih kolonah, da bo naznanil ameriškim oblastim vsakogar, kdor se je kdaj zavzemal oziroma pisal za Avstrijo.

To nesramno in podlo naznanilo je stvorilo krono delovanju "Hrvatskega Svijeta". S tem je dosegel "Hrvatski Svijet" svoj višek in obenem svoj padec.

Ako bi v Avstriji avstrijska vlada izdala tak ferman proti Slovincem in Hrvatom, bi se ne čudili, ker ste ga pa vi izdali proti svojim bratom, niste vredni, da bratje pljujejo na vas.

Ne sveta ideja Jugoslavije, ampak poniževalen lov za težko prisluženim denarjem vas je privedel do tega.

Oprostili bi vam, če bi bili nevedni in po drugih zaslepljeni, ker pa vemo, da ste storili vse to po natančno preračunanem načrtu, se zgražamo nad vašim delovanjem in nas je sram, da smo vam kdaj gledali v oči in da smo izpregovorili kdaj z vam kako besedo.

Ker drugega ne morete, nam očitajte bojazen in nam pretite z ameriško vlado.

Če bi se bali bi ne napisali tega članka, kajti naša vest je čista. Nam ni treba pred nikomur povešati pogleda.

V svojih člankih namiguje, da bo ameriška vlada obračunala z nami in našim pisanjem. To ni grožnja, pač pa vaša klavi izgovor, ker se drugače ne morete izvit iz skripcev.

Mi ne pravimo, da je (kot vi v strahu zatrjujete), želeli bi pa iz srea, da bi bila vlada Združenih držav res informirana o našem in našem delovanju.

Na eni strani mi, s popolnim razumevanjem ameriške svobode in demokracije, prezirajoči vse kronane glave in ljubeči svoj narod.

Na drugi strani vi, izkoriščevalci nevednih, navdušeni zagovorniki vladarskih dinastij in omadeževani z denunciacijami proti svojim bratom.

—k.

Dopisi.

MacDonaldton, Pa.

Ker vedno prebiram novice in dopise v našem priljubljenem listu "Glas Naroda", zato bo morda katerega čitatelja veselilo, ako tudi jaz malo poročam iz te nove naselbine.

Ker nas je premalo Slovencev, zato tudi nimamo nobenega društva; zavarovali smo pa pri društvih po drugih krajih.

Kar se pa dela tiče, se takaj dela kakor drugod. Dela se namreč vsak dan in zasluge ni prelah, ali draginja je taka, da se Bog usmili, saj kapitalist se te tako ne bo; on že gleda, da ima vsoga v izobilju. Za delom ne svetujemo nobenemu sem hoditi, ker so prenegorovi preveč slabi; ko greš na delo, potrebuješ eno uro hoda po gnojini, ali pa še več.

H koncu dopisa pozdravljam vse čitatelje in čitateljice "Glasa Naroda", tebi list, pa mnogo novih in starih naročnikov.

F. P.

Cleveland, Ohio.

Delavske razmere so tukaj par stopinj nižje kakor potrebne; temu je krivo to, ker hoče vsak boljše napredovati in dobiti malo vojnega plena.

V številki 44 "Glas Naroda" sembral dopis g. Dermulovec, kateri opeva nemške delavske razmere. Ne vem, če je prišel omenjeni gospod v Ameriko iz rado-vednosti, ali pa za mogočnim ameriškim dolarjem. Zakaj se po Nemci selili v tako veliki množini iz Nemčije, ko je tam življenje tako lepo? Mogoče je bilo tam par let pred vojno boljše, ker se je vlada bala, da ne bi imela dovolj "pikelaub" za ta napad, kot ga je zdaj izsilila. Kar se tiče pa Avstrije, zato vem, da je guila za vsa slovenska narod. Od aje se moremo učiti le nati-rati in gajati pravice manjšega in

Math. Jakša.

Lorain, Ohio.

Dva in dvajsetega februarja Slavit se praznik poglavarja Združenih držav George Washingtona.

Katerega diči osvobodilna krona. V slovenskem klubu zbrani državljani.

Sešli smo se v g. Viranta dvorani Ter praznik imenitno proslavili. V zabavi domači se razveselili. Pripravljeni bila za fanta kakor za moža.

Nagelček imenovana rdeča roža. Pri vstopu delile jih rdečellene. Rojene tu slovenske gospodice. Bila imenita je večerja. Dosti mesa, zelja in krompirja. Obilo kumar, potie in sladoleđa. A končno pa denarja — polna sklada.

Postregel lahko vsak si je s smodko.

In kdor je hotel, pil je tudi vodko.

Na razpolago domače bile so cigare.

Po vrhu se veliko druge šare. Dvorana bila vsa je v slavlolikih. V zastavah krasno — tudi po obokih.

A v sredi očeta Washingtona velika.

Bliščala zalo se je slika. Govorniki nato so nastopili.

Moža omenjenega vsi slavili. Kateri ljudski pravi bil vodnik.

Govoril nam okrajni je sodnik. Prav podomače g. Josip Svete.

V besedah lepo zbranih nam pove. Nekoliko iz prošle zgodovine.

Sedanje naše nove domovine. V presledkih godba svirala na lok.

Odmeval je piane mili zvok. Potem se pevski zbor je razveselil nas.

Ko slovenske pesmi razlegal se je glas.

Sedaj pa povem še smešno novico. Da nam podražili so ribniško žlico.

Neznosna draginja povsod nas pritiska.

Ko špekulantom veselja sree čedalje bolj vriska.

Zima zdaj mrzla od nas se poslavlja.

Pomlad cvetoča nas v duhu pozdravlja.

Katera prinese nam krasnih evetlic.

In tudi mogoče kaj boljših novic. A kadar posijejo lepši nam časi. Takrat pa gotovo se izopet oglasi.

Za danes ne spomni se drugega nič.

Pozdravlja vse skupno Frančišek Petrič.

Lyon, Mont.

Tudi jaz sem se namenil sporočiti par vrstic v priljubljenem listu Glas Naroda. Tukaj se nahajam precej oddaljen od celega sveta; sploh je kakor v Alaski. Tudi podnebje je tako; sneži vsak čas, kadar si vreme izmisliš.

Zimo imamo precej ugodno; je še precej gorka, samo snega je obilo. Na lov hodimo na skijih. Divjačine je obilo v tem kraju, ker smo prav blizu Yellowstone National parka.

Bi sporočil delavske razmere, pa so kaj sami ranci tu okoli in ne potrebujejo ravno toliko ljudi pozimi. Plača je dobra v poletnih časih.

Slovenci se bolj malo zanimajo za farmersko delo v Ameriki. Jaz pa sem vse drugačne misli; mene veseli kmetijsko, zato sem vzdel homestead v tej oddaljeni deželi. Sedaj, koje prišla nova postava, bomo dobili po 640 akrov zemlje.

Bo že kaj boljše, kakor pa trdo delati po tovarnah, rudokopih in rudotopilnicah ter si krajčati svoje življenje. Naselenske razmere so še precej ugodne, ker je še mnogo neobjudenega sveta na razpolago. Slovencev je v tej okolici bolj malo.

Želim obilo uspeha vsem Slovincem in Slovenkam po Ameriki. Naročnik.

Seattle, Wash.

Hočem se oglašiti, da ne bodo čitatelji Glas Naroda mislili, da smo do pasa v snegu, kakor po drugih mrzlih deželah, kjer sneg ovira železniški promet, da iz zahodne Washingtona ni nobenega dopisa.

Pred vsem imamo zelo lepo zeleno zimo, sneg je pa za par palcev po višinah Seattle, kar je pa bolj pri vodi in južno-zapadni Washington, ga pa ni bilo čisto nič. Sedanjí čas se tupatam že evetice sponladamske rože. Najbolje je pri nas preskrbljen farmer, ker se mu ni treba bati, da bo to, kar je polati pridelal, pozimi pojedel, zraven pa umrzval okoli narišanih krav. Pri nas dobi živina zelenjave vedno dovolj, najraje pomelj ali polci, in to je zelo koristno posebno za one far-

merje, ki se pečajo z mlekarstvom.

Kar se tiče dela, ga je dovolj, posebno v tovarnah in ladjedelnih; pa tudi premogorovi obratujejo vsak dan. Pacific Coast Coal Company je odprla pred par meseci premogorov, ki je bil zaprt skoraj dve leti, in tudi druge družbe odpirajo stare in nove premogorove po Washingtonu.

Tukaj je bilo dosti Nemcev izpuščenih iz službe; nekateri, ki so bili zaposleni na državnih ladjah, pa niso bili državljani, drugi zopet državljani in zaposleni kje drugod, so izgubili svojo službo skozi simpatiziranje za Nemčijo, misleč, da v Ameriki bodo ravno tako lahko življali "Deutschland über Alles" kakor na Nemskem; toda tukaj nemškimi in avstrijskimi patriotom kimalu stopijo na prste ter jih spravijo na varno, najsi delavce ali kaka višja oseba. — Slovenci, pazite, kar govorite; ako ne, vam se lahko pripeti isto!

Žalostno je, da se nekateri rojaki toliko zanimajo za Avstrijo, nekateri celo za Nemčijo. Marsikateri sem že vprašal, zakaj si ne kupi kos zemljišča in popusti tovarne, premogorove itd. Navadni odgovor dobim: "Po vojni bom šel v stari kraj." Rečem ti, le pojdi, saj boš tako prišel nazaj, kakor so že mnogi in mnogi storili; po vojni pa še tem bolj, ker bo tam dosti večji davek. Doktor bo kaj ameriških dolarjev na razpolago, bo dobro, kadar jih pa zmanjka, pa hajd v Ameriko s trehuhom za kruhom.

Nekoliko seattleskih bank je zaprla vrata pred par tedni. Pa nika je bila velika med vlagatelji. Sedaj so jih zopet odprli ter plačujejo po 25 odstotkov na mesec vsakemu vlagatelju. Največ jih je bilo takih, ki imajo od zunaj napis: "Wir sprechen deutsch." Prizadeti je tudi nekaj Slovencev.

Mogel bi še mnogo poročati, pa sedaj ne bom, ker vem, da se bralcu ni novic zanimajo za vojno kakor za dopise, zatoraj sporočim pozneje. Pozdrav vsem bralcem in bralkam Glas Naroda! John Potoshnik.

Kdo ve, kje se nahaja moj brat PETER TOUSAS? Pred dovetimi leti je šel iz doma iz Loškega potoka in ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali naj se pa sam javi svojem bratu: Leopold Tousas, Box 632, Emporium, Pa. (3-6-3)

DAROV
ZA REVEŽE V STARI DOMO VINI.

Anton Burgar, Ridgewood, L. L. \$1.00.

DAROV
za nesrečno družino J. Zupana, Grove City, Pa.
Miss Frances Burgar, Ridgewood, L. L. \$2.00.

†
NAZNANILO.

Tužnim in potrtnim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znaneem, da je nomila smrt pretrgala nit življenja v najboljši možni dobi 37 let mojemu ljubemu možu oz. očetu

JOŽEPU GERMKE
dne 21. februarja t. l.; bolehal je okoli tri tedne na pljučenici.

Pokojni je bil iz Gornjega Iga pri Ljubljani. Tukaj je bival 19 let in bil član društva sv. Mihaela v Youngstownu, Ohio. Pokopali smo ga 23. februarja na katoliškem pokopališču v New Castle, Pa.

Zahvaljujem se vsem, kateri so ga obiskali za časa boleznij kakor tudi onim, kateri so mu darovali krasne vence in evetlice ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Pokojujnik zapuša tukaj mena 5 otroki v starosti od 4 do 16 let, 1 brata, 1 sestro in 1 bratranca, v starem kraju pa 3 sestre in stariše.

Tebi, nepozabni mož, oziroma oče, brat in sin, naj bo lahka tujja zemlja!

Zalujoči ostali:
Ursula Germek, žena.
Mary, hči.
Joe, John, Frank in Martin, sini.
Frank Germek, brat.
Jožef Germek, bratranec.
Mary Cimperman, sestra.
New Castle, Pa.
1002 South Jefferson St.

REŠIMO SLOVENSKI NAROD LAKOTE!

Ne napravite napake.

AKO NAROČITE ZDRAVILA, KUPITE LE NAJBOLJŠE FATHER MOLLINGERJEVE SLAVNE ZDRAVILA, KI IMAJO 40 LET DOKAZANE VREDNOSTI.

Štirideset let čudovitih uspehov imajo za seboj slavni Father Mollingerjevi recepti. On je bil slaven duhovnik in zdravnik na dobrem glasu pri celim narodu, h kateremu je prišlo 320.000 bolnih ljudi za pomoč v njegovem življenju.

Žrtve pljučnih nadlog. Moške in ženske, ki se jim izboljšuje stanje prehlada, kašlja in drugih boleznij ki potrebujejo moč. Tudi onim, ki so slabotni, bolni ali suhi naj pošljijo po slavne recepte, ki jih je napisal Father Mollinger. Ti dva zdravila napravita popolno zdravljenje. Zahtevajte zdravilo št. 9. Cena je \$2.00.

Revmatizem vsake vrste — Tri različna zdravila naredijo popoln sistem, da se odstrani strupe, bolečine in zbadanje in da se zadobi zopet novo moč in energijo. Tolklo tisoč je našlo pomoč s tem zdravilom, da ga lahko pripravite. Cena \$3.00.

Štev. 2. Slavni čaj za zaprtje... \$1.00

Štev. 4. Nered želodca in plin v želodcu, kisline, izgubo teka, glavobol... \$1.00

Štev. 5. Ženske bolezni Za utrujene slabotne žene in dekleta je ta tonika pravi činitelj zdravlja... \$1.00

Štev. 6. Nered v ledicah in boleznij, bolečine v hrbtu... \$1.00

Štev. 7. Nered radi nervoznosti in bolezni... \$1.00

Štev. 8. Slaba kri, nečista kri in bolezni, mazulji itd... \$1.00

Štev. 10. Kožne bolezni, srbenje, raskavost kože, izpuščaji To slavno mazilo vam da hitro pomoč... \$1.00

Vi zamorete naročiti vsako Father Mollingerjevo zdravilo sveže in čisto. Navodila v slovenskem jeziku. Pošljite gotov denar, money order ali priporočeno pismo. Naročite po številkah. Za zavarovanje pošljite 10c. več. Ako hočete plačati na pošti, potem vam pošljemo C. O. D.

Mollinger Medicine Co.,
207 D. W. Ohio St., Pittsburg, Pa.

†
NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam vsem prijateljem in znaneem, da je neizprosna smrt pretrgala nit življenja moji nepozabljeni hčerki

ANI
dne 6. februarja ob pol petih zjutraj. Ranjka je bila stara 9 let in 36 dni ter bolehal je 12 dni za boleznijo, kateri je podlegla. Previdena je bila s sv. zakramenti za umirajočo.

Tempotom se zahvalim družinam Antona Matkovič, George Volk, Josipa Pečarič, Antona Težak in Franka Slogar ter vsem ostalim, ki so se vdeležili pogreba in nas tolažili ob času žalosti. Presrečna hvala vsem znaneem in prijateljem, ki ste nas obiskali in darovali krasne evetlice.

Tebi, draga hčerka, naj sveti večna luč in lahka naj ti bude tujja zemlja!

Zalujoči ostali:
Martin in Ana Težak, stariši.
Marija, Frančiška, Ivana, sestre.
Frank Slogar, ujec.
Crested Butte, Colo.

†
NAZNANILO IN ZAHVALA.

Potrtnim srecem naznanjam, da mi je umrla moja žena dne 20. februarja po štiridnevni bolezni ter mi zapustila štiri nedorastle otroke.

Tempotom izrekam najiskrenejšo zahvalo društvu št. 47 S. S. P. Z., katero se je udeležilo pogreba polnoštevilno, kakor tudi vsem prijateljem in znaneem, ki so jo spremili na zadnji poti. Hvala vsem, posebno pa Mrs. Duller za njeno požrtvovalnost in trud.

Zalujoči ostali:
John Maichin, soprog.
Josephine, Emilie, John, Eleanor, otroci.
Cicero, Ill., 25. febr. 1917.
(2-3-3)

Iz slovenske preteklosti.

V politični in socialni zgodovini Slovenec je ustanova županov, ki jo moremo zasledovati skozi vsa stoletja in po vsem slov. ozemlju, gotovo ena najzanimivejših, zlasti zato, ker so bili slovenski župani pristna domača industrija. Oni so v vseh dobah zastopniki in predstavitelji narodne avtonomije in samouprave.

Pri Slovencih so se razvile vse politične in socialne tvorbe iz razširjene rodbine, zadrage. Več za drug je tvorilo župo. Še višja enota so bile plemenske županije, ki so obsegale vse ozemlje, naseljeno od istega rodu ali plemena.

Plemenske zaveze ali županije so bile najvišje slovenske socialne tvorbe. Le slučajno je tvorilo več plemenskih zavez zvezno državo, kakršna je bila Samova ali Borutova v Karantaniji.

Župani so načelovali župani, plemenskim županijam ali zvezam pa veliki župani, imenovani tudi vojvode ali vladike.

Taki veliki župani so bili Valuk, Borut, Gorazd. Hotimir in drugi. Veliki župan je bil tej dobi sodnik, svečenik (vladika) in vojskovodja (vojvoda).

Karol Veliki ni podvrnil Slovencev z orožjem, ampak Slovenci so se mu prostovoljno pridružili in zato tudi še nadalje ohranili svoje lastne vojvode. Šele ob vstaji Ljudvika Posavskega je najbrž prenehala samostojna kmečka zvezna država pod slovenskimi vojvodi.

Male plemenske državičice ali županije pod župani so še obstajale do Arnulfa Koroškega. Tedaj so stopile na mesto plemenskih županij frankovske grofije, ki so jih upravljali grofje.

Kakor je izginila poprej domača samovlada, tako je izginila sedaj domača samouprava.

Spomin na državno samostojnost in na lastno državno pravo je bil tako močan in vpliven, da so se morali poznati tudi tuji knezi podvrženi ustoličenju na Gospodarskem polju. Županska samouprava pa se je nadaljevala tudi še pod nemško upravo, seveda z veliko utesnitvijo.

Kakor v celi nemški državi tako je tudi med Slovenci izgubilo ljudstvo polagoma svojo neodvisnost in s tem tudi svoje politične pravice.

Svobodni so ostali le še poedin. skupine ali občine, takozvani svobodnjaki ali plemičarji. Le take občine plemičarjev so imele še svojo organizacijo s sodnikom ali županom na čelu (n. pr. Teharje) in z istimi pravicami kot nekda.

To so zadnji ostanki slovenske kmečke avtonomije v poznem srednjem veku. Večina ljudstva je bila odvisna od graščakov, ki so gospodovali po okraških.

Sicer se nahajajo še župani, od 8. do 12. stoletja tudi dekanji imenovani, toda odvisni so od okraških. Odslej so le še ljudski sodniki ali pa nižji gospodarski uradniki in vojaški predstojniki.

Župani kot sodniki so razsojali s pomočjo prisodnikov, pet, sedem ali dvanajst zaprišenih mož, pod vaško lipo ali pred cerkvijo. Lipa je postala središče vsega javnega življenja pri Slovencih.

Kjer so se naselili med Slovence nemški kolonisti, so smeli soditi Slovence le slovenski župani po starem "slovenskem pravu in slovenskem običaju".

Pri slovenskih razpravah so se smele rabiti le slovenske priče. Župani kot sodniki so bili bodisi prosto voljeni, bodisi pooblašeni od nemške gospoše.

Na posestvih brižinskih škofov v Skofji Loki in na Dolenjskem, dalje na gospodstvu v Laškem ali na mariborskem gospodstvu nahajamo dve vrsti županov: prvi so bili predstojniki malih naselbin ali vasi, drugi so načelovali večjim okrajem.

Ti so združevali sodno in upravno oblast. Ljudstvo jim je rekalo sodin, sodjevec, sodja.

Dočim so načelovali Slovincem župani, so načelovali med Slovence priseljenim Nemcem valpti ali sherti.

Kot odškodnino za posle so imeli župani užitek od zemljišča, ki se je imenovalo "županica". Kot gospodarski uradniki so morali župani izpovedati o dajatvah posestnikov svoje vasi in pobirati davčine, napovedati tlako, prenašati do sosednjega župana oškrbnikova pisma (n. pr. turške glase) ter opravljati gozdno in poljsko sodstvo, ponekod tudi naznati zločince in jih tirati pred sodnika.

Župane so volili podložniki, gosposka jih je pa potrjevala. Ponekod je bilo župansko dostojanstvo združeno s posebnim zemljiščem.

Županska ustava je bila na Kranjskem najbrže odpravljena za kmečkih uporov v 16. stoletju. Nadalje se je ohranila med beneškimi Slovenci in sicer tja do 19. stoletja. V landarski in mjezerski dolini je bilo 36 sosednjim župani na čelu.

Vsaki dolini je načeloval veliki župan. Sosednje so se zbirale k shodom, kjer so se razpravljale o vseh javnih zadevah. Zborovalo se je pri kameniti mizi (banki). Velika župana sta sklicevala velike sosednje. Vsako leto enkrat se je vršil posvet vseh slovenskih županov pod starodavnimi lipami pri cerkvi sv. Kvirina, kjer sta se stekali landarska in mjezerska dolina. Velika avtonomija je varovala beneške Slovence tudi v narodnem oziru.

Brezpravnost kmetov v srednjem veku in v naslednjih stoletjih so omejevali sodni zbori, večje, pojezdje, sosednje ali pravde imenovani. Na njih se ni le sodilo, marveč tudi razpravljalo o stvareh gospodarskega značaja in urejalo razmerje med gosposko in podložniki.

Sklievali so jih župani. Do 16. stoletja so se shajali na njih vsi kmetje, od kmečkih uporov dalje pa le še župani. Med javna zborovanja kmetov moramo prštevat tudi takozvane gorske pravde, ki so se ohranile do leta 1848 in nadalje pričale o kmečki avtonomiji med Slovenci. Na gorskih pravadah so se zbirali vinogradniki in razpravljali o svojih zadevah.

Pismo iz Rusije.

Bilo je v noči od nedelje na ponedeljek. Rusi so strašno napadali in povsod je divjal boj. Grmenje topov je neprestano pretresalo zrak. Civilno prebivalstvo se je zbralo na takozvanem tatarskem zriču, kjer je lep razgled, in s strahom zasledovalo odločilni boj. Naenkrat se ob uri zjutraj dvigne proti nebu mogočen ognjen steb in v strašen pok je pretresal zrak. Ruska pehota je prestrašena ustavila napad in se umaknila.

Fort za fortom se je dvignil v zrak in padel porušen na tla. Prosto-voljni pogin izstradane trdnjave, izpolnitev zadnje žalostne dolžnosti hrabre posadke, to je bil pretresljiv prizor. Vse, kar je služilo vojnemu namenom, je bilo razbito, porušeno, razstreljeno, ali pa je požrl ogenj: forte, vojaška skladišča, mostove, železniške proge, brežične postaje. Trdnjavske tope so posebno poškovovali, tudi mogočne 30-cm možnarje so nasalali z razstrelivom in peskom.

Ostanki razstreljenih cev so leteli kilometre daleč. Moštvo je končalo poruševalno delo s tem, da je razbilo puške in celo puške celi poskrilo. Trdnjava je izginila.

Naša zvezda.

Spisal Simon Gregorčič.

Zvezda mila je migljala
In naš rod vodila je;
Lepše nam ta zvezda zala
Nego vse, svetila je.

Toda, oh, za goro vtone,
Skrje se za temni gaj;
Svile praskam milijone:
Vrne-li se še kedaj?

A molče zvezdice jasne,
Odgovora ne vedo,
Dol z neba višave krasne
Nemo na prašalca zro.

Pridi, zvezda naša, prid!
Jasne v nas upri oči,
Naj moj dom te zopet vidi.
Zlata zvezda srečnih dni!

Spomin.

Spisal A. Zdenčan.

"Brzo mi konjiča osedlaj,
da na njem pojezdim v tui kraj,
da odidem v daljni svet,
v svet — mladostnih let!"

Čez doline, čez strne gore
hitel bom, dobival vse vode,
da le spet doblam nazaj
svoj mladostni raj..."

— Enega konjiča le kmaš,
ki pa sam ga lahko osedlaš;
Vsak v življenju kaže čin
sradnih let — spomin. —

S. M. Schwab, predsednik Bethlehem Steel Co.

Sen. Benj. Tillman.

Širom Amerike.

Joliet, Ill. — Poročil se je John Ojster, doma iz Krške vasi na Dolenjskem z Antonijo Javornik. — Novorojenca živita v Aurora, Ill., ker pa tamkaj ni slovenske cerkve, prišla sta v Joliet, da sklene ta dosmrtno zvezo.

— Dva prsta je izgubil Geo Bajt, uslužbenec Citizens Brewing Co. Ko je bil zaposlen za nakladanjem sodčkov, prišel je po nesreči z roko med dva sodčka, ki sta mu strla dva prsta na roki.

— Umrli je starš John Kočvar 8-letni sinček.

Chicago, Ill. — Odposlanci hrvaških sokolskih društev župe "Tomislav" zborovali so v nedeljo dne 3. t. m. v čikaškem Sokolskem Domu na Racine in 19. ulici. Odposlanci zastopali so 1000 hrvaških Sokolov, kateri so vsak čas pripravljeni iti v boj za čast in slavo svoje nove domovine.

Po navdušenih govorih odposlali so predsedniku Wilsonu udanostno brzojavko, ki galsi:

"Hrvaški Sokoli slovesno in brezpogojno obljubljajo svojo neomejeno podporo ter nudijo svoje moči v obrambo časti, pravice in zemlja naše ljubljene domovine, Združenih držav."

Youngstown, Ohio. — V neko zlatarsko trgovino v Lewellville so v noči od 18. na 19. t. m. vlomili tatovi ter razstrelili blagajno, v kateri se je nahajala zlatnina. — Razstrelba povzročila je požar, ki se je hitro širil in uničil cel blok hiš.

Nad 100 oseb je brez strehe. — Povzročena škoda je ogromna.

Denver, Colo. — V gorečem Oakdale premogetu blizu Lavete, Colo., nahajajo se trije rudarji, katerih se doesdaj še ni posrečilo rešiti.

— Pred utilitetnim odborom so razpravljali o načrtu, kako bi bilo mogoče preprečiti, da bi ženske ne zlorabljale telefon. Baje ne morejo farmerji nikdar priti k telefonu, da bi uredili najnujnejše zadeve, ker so pri telefonu vedno ženske z domačimi "novicami" in nepotrebnim klepetanjem.

Duluth, Minn. — Ko se je vrnila Mrs. Stela Severson po dvatredenski odsotnosti 15. t. m. domov, našla je v svoje veliko začudenje vse vrhove v svoje stanovanje zabite z žebli. Vprašala je sosedo, kaj naj bi to pomenilo, in izvedela, da je njen sin John v njeni odsotnosti prodal vse pohištvo in vrata zabil.

Mr. Severson naznanila je zadevo policiji, katera je aretovala preuslužnega sina Johna. Slednji je izpovedal na policijski postaji, da je prodal samo neko "staro" postelj.

Pridržali so ga v policijski ječi, da bo zamogel sestaviti pravilni "statement", o svoji kupitji nakar mu bo sodnik odsojil "komišen", kateri mu pripada.

— 15-letni Vincenzo Valenti čutil se je dovolj starega, da si služi v "potu svojega obraza svoj kruh", radi česar je dal slovo šoli in svoji materi, kateri je rekel, da gre iskati dela v minnesotske žume. — Mati dečkove izjave sprva ni vzela resnim, toda na njeno žalost se je kmalu prepričala, da je sin govoril resnico.

Naznanila je zadevo policiji, katera išče dečka, in je ob enem obvestila policije bližnjih krajev, toda do sedaj brez vsakega uspeha.

Mladi Vicenzo je 5 čevljev in 1 palec visok, tehta 125 funtov ter nosi bel svetel.

Ely, Minn. — Sodnik Arman Tom odsojil je na \$50.00 denar.

ne globe Loren Walsha, ker je v pijanem stanju drvil 15. t. m. s svojim avtomobilom po mestnih ulicah. S to obsodbo pa zadeva še ni rešena, temveč čaka Walshra še druga tožba, pri kateri bo igral glavno vlogo Emil Buskala, kate-rega je podrl s svojim avtomobilom pijani Walsh, pri čemur je dobil Buskala tako težke poškodbe, da do sedaj ni okrevale.

— Poljski čuvaj Geo. E. Wood s pomožnim poljskim čuvajem Oskar Heikkila, prišel je v hišo L. Pogorela na sekten 26, kjer je našel večjo količino moosoverga mesa. Neki traper, ki je bil na stanovanju pri Pogorelu, je bil radi tega aretovan.

Sodnik Toms je obsodil traperja na \$50.00 denarne globe.

— Pred nedavnim je objavil sodnik John Shaefer, da naj rojaki porabijo meso divjačine, ter se izognejo posledicam, ki bi morda lahko nastale, če jih zaloti poljski čuvaj, da imajo še kaj mesa v svoji posesti. Upali smo, da bodo rojaki ta poziv vpoštevali, kakor pa vidimo sedaj, ni temu tako.

Rojaki, držite se postav, da ne škodujete samim sebi in drugim!

Eveleth, Minn. — Če je pomanjkanje stanovanj in stanovanjskih hiš znak prosperitete mesta, potem je Eveleth iste deležen v polni meri. Stanovanja danes skoro ni mogoče dobiti. Kakor hitro se ena stranka izseli iz stanovanja, že no- si druga svoje pohištvo v prostore. Sobe za sance je sploh nemogoče dobiti. Trgovci zemljišč pravijo, da še nobeno leto ni bilo tako pomanjkanje stanovanj, in še nikdar niso v tem času prodali toliko stavbinskih lot, kakor ravno letos. Splošno se sodi, da v Evelethu še nobeno leto ni bilo zgrajenih toliko novih poslopij, kakor jih bo letošnje leto.

— Odprti rudnik Morrow, ki že več let ni obratoval, prevzela je rudarska trdka Powe-Burke in Dulutha.

S pripravljalnimi deli so že pričeli, in kakor hitro nastopi gorkejša vreme, pričeli bodo svoje delo parne lopate.

St. Paul, Minn. — Na državni konvenciji lekarnarjev, ki se vrši v St. Paulu, in ki bo trajala celi teden, izvoljen je bil podpredsednik Edward A. Goreham.

Mr. Grocham je splošno poznan kot izborni lekarnar.

(Posneto po "N. V.")

IZUME

se išče.

Izumiteljem in onim, ki posedujejo izume, je potrebno moja knjiga:

KAJ IZUMETI?

Knjiga daje pojasnila kako dobiti patent.

KNJIGO V POJASNILO

posljem brezplačno vsakmu, kdor vpraša za njo. Pojasnila in navodila dajem prostovoljno. Preiskava, ako je vaša iznajdba, dobra za patentirati ali ne, dajem

BREZPLAČNO

in hitro, ker moja pisarna je v Washingtonu, kjer je urad za patentiranje.

Pišite še danes v svojem materinskem jeziku.

A. M. WILSON

300 Victor Bldg.
WASHINGTON, D. C.

Zdravniki z "Yarrowdale" oproščeni.

Berlin, Nemčija. 1. marca. — Dva zdravnika in dva živinozdravnika s parnika "Yarrowdale" so bili danes izpuščeni na prosto in so na potu na Dansko. Parnikova posadka je še vedno internirana blizu Berlina.

Nemško in poljsko.
Lublin, Poljsko. 1. marca. — Generalguverner v Lublinu je iz-

dal naredbo, po kateri morajo biti poleg nemških tudi poljski napisi na vseh vojaških uradih; tako morajo biti dvojezični napisi tudi na vrati posameznih uradov in obcestnih na tablah, ki označujejo smer potov itd.

Ako ni piva, tudi ni premoga.
Topeka, Kansas. 1. marca. — Državne oblasti so v velikih skrbih zaradi stavke premogarjev, ki so zastavljali, ker je vlada spre-

jela predlogo za prohibicijo. Premogarji pravijo: "Ako nimamo piva, ni treba tudi premoga." Za prihodnjo nedeljo je napovedan velik shod premogarjev v Frontenae, Kansas.

Straža v mestni hiši.
Veeraj so v mestni hiši v New Yorku vpeljali stroge policijske naredbe. Pregledajo vsak zavitek, katerega kdo prinese v mestno hišo. —

POSEBEN RAZGLAS.

PROF. DR. SLOAN
se je preselil

s 303 Smithfield St.

na 408 - 6th Avenue
vokal Smithfield Street.

Radi pomnožitve mnogobrojnih obiskov, se je pojavila potreba večjih prostorov in še nadaljnjih električnih strojev. Dr. SLOAN imel bo s petim marcem dalje svoje popolne nanovo urejene zdravniške prostore na 408 — 6th Ave. vokal Smithfield St., Pittsburgh, Pa.

Prof. Doktor Sloan
novi naslov:
408 - 6th Avenue
vokal Smithfield St.

Ne igray se s svojim zdravjem.

Zdravje je splošno blagostanje. Ako se ne počutite dobro, nikar ne razpustljajte svojega zdravja s tem, da bi pili alkoholne grenčice, ker te le oslabe kri in ohrome bolj ali manj krvne celice. Kri je ona moč, ki da življenje. Preteka se po žilah in donša hrano vsakemu delu v telesu. Obenem pa odvaža vse slabe tvarine in uniči vse škodljive bakterije. Torej treba se je čuvati pred vsem, ki slabi krvne celice. Le močne in čvrste krvne kroglice zamorejo upravljati pravo hranjenje in braniti pred posledicami. "Čisto naravno vino ne škoduje, pač pa okrepi živčni sistem, kateri izvršuje v telesu vse najtežje napore", pravi Dr. Arman Gautier, član francoskega inštituta in ta izjava je bila pred kratkim citirana na medicinski akademiji v Parizu. To je torej vzrok, zakaj rabi le

TRINER-JEVO ameriško Elixir grenko vino

To neprekosljivo zdravilo je narejeno iz raznih grenkih zelišč, bilk in skorij, ki so velikih zdravilnih vrednosti in čiste, ter iz čiste ga naravnega rdečega vina. Prosto vseh kemikalij ali strupov. Pospeši redno odstranjenje, oživi organe in okrepi živce. Ozdravi:

ZAPRTJE,
KOLOANJE,
BRUHANJE,
GLAVOBOL,

NERVOZNOST,
OSLAELOST KRVI,
POMANJKANJE ENERGIJE,
SPLOŠNO OSLAELOST IN DR.

Deluje hitro in gotovo. Izogibajte se cenih ponaredb ker s tem se le troši denar! Naš princip je, da ga priredimo dobro kolikor le mogoče, in ceno — ako upoštevate visoke cene vseh primesi posebno vina — ga priporoča:

\$1.00.

V vseh lekarnah.

V zadnjem času se pojavljajo razni nevarni gostje, posebno reumatizem in nevralgija. Ali veste kako se jih obrani? Najbolje je, ako rabite TRINERJEVO LINIMENT. To močno zdravilo je zelo priporočljivo, ako imate okorel vrat, spahneuje, prišč, otekline itd.

Cena 25c in 50c v lekarnah.

S pošto pa 35c. in 60c.

Pri vseh boleznih, ki so spojene s kašljem, vzemite TRINER'S COUGH SEDATIVE. Cena 25c in 50c v lekarnah. S pošto pa 35c in 60c.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333-1339 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain Ohio

Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.

JOHN VARGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.

JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.

MAT. POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDruževalni ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD, Box 17, Denver Colo.

FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljke, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika potrošnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode
odstalo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Naročnino na Glasilo Jugoslovanske Katoliške Jednote se sprejema le URADNIM POTOM.

To se pravi:

— Noben član nam ne more poslati pristojbine za Glasilo sam, niti potom našega zastopnika, niti potom odbornika tega ali onega društva J. S. K. J.

Vsak prispevek za Glasilo mora biti poslan potom izvršnega odbora oziroma potom glavnega odbora Jugoslovanske Kat. Jednote.

To naj vpoštevajo tudi oni, ki so naročniki Glas Naroda in ki hočejo imeti razen Glasila še ostale številke za \$2.50 na leto.

Vpoštevajo se bode naročila, sprejeta oziroma poslana potom društvenih uradov.

Uredništvo.

Zarota nemške vlade.

Že večer smo pisali v posebnem članku, kakšen premeten načrt si je zamislila nemška vlada, da bi spravila Združene države v vojno in jim kolikor mogoče veliko škodovala.

Da bodo čitatelji boljše umeli celo zadevo, ponatisnemo še enkrat listino, katero je poslal nemški poslanik v Združenih državah grof Bernstorff nemškemu poslaniku v Mehiki, Eckhardt.

Zaenkrat se še ne ve, če je nemški poslanik v Mehiki kaj vedel o tej listini. On sam je rekel, da ne ve ničesar o tej zadevi.

Listina, katere duševni oče je nemški zunanji minister Zimmermann, se torej glasi:

Berlin, 19. januarja 1917.

Prvega januarja nameravamo pričeti z brezobzirnim bojevanjem s podmorjskimi čolni. Navzle temu je naš namen, delovati na to, da ostanejo Združene države nevarne.

Ako se ta poskus ne posreči, potem predlagamo zvezo z Mehiko pod sledečimi pogoji:

Skupno bomo vodili vojno in skupno bomo sklenili mir. Dali bomo popolno finančno podporo in soglasamo s tem, da Mehika dobi nazaj izgubljene dežele New Mexico, Texas in Arizona. Vse podrobnosti za pogajanja so vam prepričane.

Vam se naroča, da sporočite gozimenjenu mehiškemu predsedniku kar najbolj zaupno, kakor hitro je gotovo, da pride do vojne z Združenimi državami, in da predlagate mehiškemu predsedniku, da iz lastnega nagiba prične pogajanja z Japonijo, kateri naj priporoča takojšnjo izvršitev tega načrta ter naj ponudi posredovanje med Nemčijo in Japonijo.

Prosim, da opozorite mehiškega predsednika na to, da bo brezobzirno bojevanje s podmorjskimi čolni privedlo Anglijo, da v nekaj mesecih sklene mir.

Zimmermann.

javno izrazila svoje protiameriško mišljenje.

Med tem časom je bil pa baron von Schoen, tajnik nemškega poslanstva v Washingtonu, premeščen k nemškemu poslanstvu v Mehiki. Tedaj se je vsem čudno zdelo, zakaj se je to zgodilo.

Če je imel Schoen s temi načrti kaj stika ali ne, ne vemo. Znano je samo toliko, da je prišel malo prej od nemškega poslanstva v Tokio in da je oseben prijatelj japonskega poslanika v Mehiki.

Glavna krivda pade seveda na Bernstorffa.

On ni bil samo posredovalec, ampak duša celemu gibanju. Nemško poslanstvo v Washingtonu je bilo nekak glavni stan vseh diplomatskih misli za Centralno in Južno Ameriko.

Boy Ed in Papen, člana nemškega poslanstva, ki sta se morala največ vsled prizadevanja Slovenca dr. Gorjancja vrniti v Nemčijo, sta bila tudi parkrat v Mehiki. — Kaj sta delala tam, ni nikomur znano.

Ameriški častniki so bili že več mesecev prepričani, da morajo imeti nemški podmorjski čolni neke ob mehiški obali svojo bazo. Ako so je res imeli, so morali zanj na vsak način vedeti mehiške oblasti.

Pred par dnevi so aretirali v Nogalesu ameriški zvezni detektivi Freda Kaisera, ki je prekršil postavne nevarnosti in ki je prišel na ameriško stran iskati raznih vojaških informacij. Meseca junija je bil tudi aretiran pri Nogalesu W. H. Schweiz. Na zagone ten način se mu je posrečilo uiti, in dospeti zopet na mehiško ozemlje.

Nekega ameriškega zveznega maršala, ki ga je zasledoval, so mehiške oblasti zavrnille.

Umevno je, da ima zvezna oblast veliko tozadevnega materiala.

Zvezni detektivi so bili neprestano na delu in so zbirali dragocene informacije.

Ameriška vlada je tudi dobro poučena o razmerju med nemško vlado in bivšim ameriškim diktatorjem Huerto.

O tem se poroča sledeče:

Spomladi leta 1915 je prišel v Združene države Franz Rintelen, ki je bil v zvezi z nemško admiralo. Prišel je, da bi naščuval ljudi po municijskih tovarnah k starci in da bi s svojo agitacijo poostil razmerje med Združenimi državami in Mehiko.

Rintelen je dospel leta 1916 pod napačnim imenom v New York. V trgovskem delu mesta si je bil najel pisarno in si nadel ime Hansen.

Kot Hansen se je odpravil nekega dne s priporočilnim pismom k možu, ki je užival svoj čas v Mehiki zelo velik ugled in je stanoval aprila lanskega leta v severnem delu mesta. Priporočilno pismo mu je bil napisal uradnik neke banke, v kateri so imeli avstrijski in ogrski uradniki tisti čas naloženih več stotisoč dolarjev.

Ves ta denar je pa deponirala nemška vlada in je bil namenjen Rintelenu.

Par tednov kasneje je dospel v New York tudi Huerta iz Španske. Kot znano, je bil kmalo po okupaciji Vera Cruz, začetkom leta 1914, pobegnil v Evropo. Zvezna policija je prišla do zaključka, da je bil tudi Rintelen v Španiji, ter da je bil tam v zvezi z raznimi uglednimi Španci.

Kmalopojem svojemu prihodu v New York se je Huerta sestal z Rintelenom. Pozneje se je večkrat posvetoval tudi z nemškim vojaškim atašejem von Papnom.

Pri tajni konferenci, ki se je vršila v nekem hotelu na peti Ave. v New Yorku so bili Huerti pojasnjeni pogoji Nemčije.

Te konference se je udeležil Huerta, Rintelen in par bivših mehiških diplomatov.

Papen ni bil navzoč, ampak se je pozneje sestal s Huerto.

Papen naj bi odšel poleti na mehiško mejo, pod pretvezo, da študira vojaški položaj.

Huerta je bil zadovoljen s pogoji nemške vlade in je izjavil, da bo zanj stanovan v New Yorku.

Toda vladni uradniki so mu bili neprestano za petami in so ga slednji presenetili v nekem vlakcu, ki je vozil v El Paso, Tex.

Nameraval je priti nazaj v Mehiko ter tam začeti novo revolucijo, koje posledica bi bila vojna z Združenimi državami. Nemci so mu bili obljubili 10,000 pulk in 10,000,000 dolarjev.

Huerta pa ni prišel v El Paso, kajti zvezni uradniki so ga aretirali v New Mexico, v bližini mehiške meje.

Delovanje podmorjskih čolnov.

Odkar je uvedla Nemčija brezobziren boj s podmorjskimi čolni, so vsi časopisi polni poročil, koliko parnikov je bilo torpediranih, koliko ton se je potopilo in koliko ljudi je pri tem izgubilo življenje.

Kako se pa pravzaprav izvrši torpedacija je pa le malokod opisano. Malokateri ve, kako je torpedo izstreljen, iz kakšne daljave se ga lahko izstreli in kakšno moč ima.

To naj bo čitateljem "Glas Naroda" v naslednjih vrsticah pojasnjeno.

Vse bojujoče se in tudi nevtralne države skrbno čuvajo to svojo najnovejšo iznajdbo. Že dolgo pred izbruhom sedanje vojne je izdalo mornariško poveljstvo Zdr. držav povelje, da se ne sme pustiti nobenega civilista, ki ni v direktni zvezi z mornariško službo oziroma nima posebnega dovoljenja na podmorjski čoln.

To se je zgodilo tudi po drugih državah. O podmorjskih čolnih je izšlo primeroma malo knjig in razprav. Ako hoče podmorjski čoln poslati s precejšnjo sigurnostjo torpedo proti parniku, se mora nahajati blizu površja, tako da lahko poveljujoči častnik vidi cilj skozi periskop. Moderni torpedi lahko preleti sedemdeset jardov, oziroma štiri milje. Nemški podmorjski čolni izstrele torpedo, če je le mogoče na razdaljo dveh mil. Iz take razdalje se namreč težko opazi z ladje periskop. Torpedo

Pascial Orosco, bivši Maderov pristaš, ki se je bil tudi udeležil te zarote, je bil umorjen, ko je hotel pobegniti v Mehiko.

Huerta je pozneje umrl v jetnišnici v San Antonio.

Kmalopojem aretaciji Huerta, je pobegnil Rintelen. Odpeljal se je z nekim nizozemskim parnikom.

Pri sebi je imel ponarejen švicarski potni list. Angleška oblas, ga je v Falmouthu aretirala in ga zaprla v neko jetnišnico blizu Londona.

Ako čitatelj o vsem tem premišlja, pride nehoti do zaključka, da Nemčija ni tako nedolžna kot se dela, ampak da se je z vsemi silami, sredstvi in pripomočki prizadevala spraviti Ameriko v vojno.

pedi režejo vodo s hitrostjo 28 do 40 vozlov na uro. Za njimi se pozna dolga sled vzvalovljenega morja in že po tej sledi se lahko dožene, če bo zadel torpedo svoj cilj ali izgrešil.

Torpedo sestoji iz treh delov in ima podobo smodke. V prvem delu je eksplozivna snov, v drugem je stisnjen zrak, v tretjem pa stroj s katerim je zvezal propelerski stroj goni stisnjen zrak, ki se nahaja v srednjem delu.

Ko dospe podmorjski čoln iz pristanišča na visoko morje, kjer namerava operirati, mora biti povečujoči častnik vedno pri periskopu in opazovati sovražne ladje. Periskop je visok petnajst do dvajset čevljev.

Kakor hitro se spusti podmorjski čoln čisto pod vodno gladino, morajo mornarji stroje, katere žene benzin vstavit, in podmorjski čoln se pomika naprej s pomočjo električnih motorjev. Pod morsko gladino ne more ostati noben podmorjski čoln več kot osem ur, ker ima samo za toliko svežega zraka.

Podmorjski čoln se ne more več potopiti kot stopetdeset čevljev. Ako bi se potopil nižje, bi bil pritisk vode večji kot njegova odpora sila in potegnilo bi ga na dno.

Če se hoče izogniti kakšni sovražni ladji oziroma če hoče pluti pod njo, se mu ni treba več potopiti kot osemdeset čevljev. V tej nizini ostane toliko časa, dokler ne mine nevarnost.

Častnik nekega podmorjskega čolna je opisal, kako se torpedira parnik.

— Mi se približujemo ladji čisto neslišno — je pisal. — Glavna stvar je, da z ladje ne opazijo našega periskopa in da ladja v zadnjem trenutku ne izpremeni svoje smeri. Pri neki priliki sem postopal takole:

Previdno sem dvignil periskop, tako da je bil komaj par čevljev nad vodo. Videl sem parnik, ki je vozil mimo. Po valovih, ki so se leleli za njim, sem sklepal, da vozi s hitrostjo šestnajstih vozlov na uro. Dognati hitrost parnika je največja umetnost in za poveljnika pomorskega čolna absolutna potreba. Zatem mi je bilo kaj lahko z aparati dognati, v kolikem času bo prišel vstric nas. Malo

predno je prišel parnik vstric nas, sem dal izstreliti torpedo. Parnik in torpedo sta se v daljavi par sto jardov srečala, torpedo je zadel svoj cilj, in parnik se je potopil.

Da mora biti častnik siguran svojega uspeha, zahteva že dejstvo, da stane vsak torpedo 4000 dolarjev.

Ko je bila torpedirana "Lusitania", dne 7. maja 1915, je bil potopil nek potnik, ki se je nahajal na nji, sledečo izjavo:

Ob desetih dopoldne se je dvignila megla in parnik je povisil svojo hitrost na sedemnajst vozlov. Ko sem ob dveh popoldne malo pojedel, sem se odpravil na 'trov. Dospel do hišice, v kateri se je nahajal aparat za brezžični aparat, sem pogledal po morju. Naenkrat sem opazil sled torpeda, ki je vodila naravnost proti parniku in par trenutkov kasneje tudi torpeda.

Koliko sem mogel v onem hipu presoditi, je rezal vodo z brzino 35 milj na uro. Čeravno je bil torpedo kakor tri čevlje pod vodo, sem ga natančno opazil. Dolg je bil kakih dvanajst čevljev. Hitel sem k ograji in se sklonil čez njo, da bi vedel, kako bo torpedo zadel. Še zdaj ne vem, kaj sem mislil in nameraval v onem trenutku. Torpedo je bil izstreljen v posebnem kotu in je zadel parnik ravno pod onim mestom, kjer sem se jaz nahajal. Šele tedaj sem se zavedal nevarnosti in sem planil proti hišici za brezžični brzojav. Ne vem, če sem napravil tri korake, ko sta me že vrgla sila eksplozije in silen val vode na tla.

Skoraj vsi potniki, ki so bili na torpediranih parnikih, se strinjajo v izjavah, da izpreleti takoj po torpediranju človeka občutek, kot da bi se parnik dvignil visoko nad morskovo površino.

Izjava japonskega zunanjega ministra.

Tokio, Japonsko, 2. marca. — Japonski zunanji minister baron Iehiro Motono je z ozirom na Zimmermannovo listino podal nekemu časnikarju sledečo izjavo:

"Cela stvar je smešna. Japonsko stališče je dobro poznano in od njega ne krenemo.

Japonska je trdno zvezana z zavetniki in bilo bi absurdno jih zapustiti. Bilo bi nemogoče, da bi Mehika uplivala na japonsko politiko. Prejeli nismo nikakih ponudb od Mehike."

Canada ponuja zemljo.

Chicago, Ill., 2. marca. — Da bi to leto Canada pridelala kolikor mogoče veliko, zato ponuja delavcem zemljo za obdelovanje. Oddaja po 160 akrov zemlje; kanadska vlada potrebuje 30 tisoč poljskih delavcev.

Izvoz municije dovoljen.

Washington, D. C., 1. marca. — Angleška vlada je dovolila trdki Hadfield, da sme sprejeti narobe ameriške vlade za 14 in 16-palčne izstrelke. Pred mesecem je angleška vlada to prepovedala.

Cenejši krompir.

Chicago, Ill., 1. marca. — Na tukajšnjem trgu je bil danes krompir 15 do 30c pri bušlju cenejši kot večeraj. Da je cena pala, je vzrok bojkot. Svinjsko meso je \$13.55 za 100 funtov žive teže.

DELAVCE SE IŠČE

za delo v tovarni in izven tovarne. Dela se noč in dan. — Pridite pripravljeni za delo!

Arbuckle Bros., Foot of Pearl St., Brooklyn, N. Y.

(28-2-7-3).

REŠIMO SLOVENSKI NAROD LAKOTE!

Velika zaloga vina in žganja.

Rdeče vino v sodih	75c. galon
v galonah pa po	\$1.00 "
Belo vino v sodih	\$1.00 "
v galonah pa po	\$1.25 "
Sod za 50 galon je zastoj: sod za 28 galon se mora plačati.	
Drožnik 4 galone za	\$11.00
Brnjavec 12 steklenic za	\$12.00
Brnjavec 4 galone (sodček) za	\$16.00

MARIJA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio

SEMENA

Kakovost in količina vaših pridelkov odvisi povsem od semena, ki ga sadite. Da dosežete najboljši uspehe, kupite semena pri največji slovenski trgovini s semeni v Zedinjenih državah.

Imamo v zalogi vsakovrstne importirane in domača semena za farme in vrtove.

Naša semena so jamčena, da rode z najboljšim uspehom.

INTERNATIONAL SEED CO.,

101 DIXON BUILDING PITTSBURGH, PA.

Važno!

Vsa naročila za \$1.00 in več pošljemo s paketno pošto v katerikoli kraj v Zedinjenih državah.

Poslajte denar v priporočnem pismu, ekspresni ali poštini money order.

DA NAM OLAJŠATE DELO, PROSIMO; NAROČITE VEDNO PO ŠTEVILKAH.

CENIK.

2. Bush Lima fižol	15c zavitek	25c pint	50c kvart
3. Latnik fižol	15c zavitek	25c pint	50c kvart
4. Flahtni latnik fižol	15c zavitek	25c pint	50c kvart
5. Importirani vrtni grah raste 70 dni	10c zavitek	25c pint	40c kvart
7. Alaska grah, raste 49 dni	10c zavitek	25c pint	40c kvart
9. Importirana koruza, raste 60 dni	10c zavitek	25c pint	45c kvart
10. Mammoth beli spargelni	5c zavitek	15c unca	35c 1/2 lb
11. Importirano seme vrtno pese	10c zavitek	25c unca	75c 1/2 lb
12. Poljska pesa za živino	10c zavitek	25c unca	75c 1/2 lb
13. Importirano seme zgodnjega zelja	10 in 15c zavitek	40c unca	\$1.25 1/2 lb
14. Importirano seme Dutche zelja	10 in 15c zavitek	40c unca	\$1.25 1/2 lb
15. Mammoth seme ročnega zelja	10 in 15c zavitek	40c unca	\$1.25 1/2 lb
16. Importirano seme korenja	10 in 15c zavitek	25c unca	75c 1/2 lb
17. Importirano karfiolno seme	25c zavitek	\$1.25 unca	\$4.75 1/2 lb
18. Seme krasnega Pascal zelene	10 in 15c zavitek	40c unca	\$1.25 1/2 lb
20. Seme kumarice	10 in 15c zavitek	25c unca	45c 1/2 lb
22. Importirano buče	10 in 15c zavitek	50c unca	\$1.50 1/2 lb
23. Importirano seme rdečih dunajskih kolarov	10 in 15c zavitek	40c unca	\$1.15 1/2 lb
29. Importirano seme solate	10 in 15c zavitek	30c unca	60c 1/2 lb
32. Importirano seme čebule	10 in 15c zavitek	30c unca	75c 1/2 lb
34. Importirano seme	10 in 15c zavitek	40c 1/2 lb	75c 1/2 lb
35. Importirano seme listnatega petršilja	10 in 15c zavitek	40c 1/2 lb	75c 1/2 lb
36. Importirano paprovo seme	10 in 15c zavitek	50c unca	\$1.25 1/2 lb
37. Importirano bučno seme	10 in 15c zavitek	30c 1/2 lb	55c 1/2 lb
38. Importirano seme redkve	10 in 15c zavitek	25c unca	60c 1/2 lb
39. Cincinati trina redkev	10 in 15c zavitek	40c 1/2 lb	75c 1/2 lb
39. Importirano redkev bela na pol okrogla	10 in 15c zavitek	40c 1/2 lb	75c 1/2 lb
41. Importirano seme dolge redkve	10 in 15c zavitek	40c 1/2 lb	75c 1/2 lb
43. Importirano seme Eskimo spinate	10 in 15c zavitek	35c 1/2 lb	50c 1/2 lb
45. Importirano seme paradiznikov	15 in 20c zavitek	65c unca	\$2.00 1/2 lb
46. Importirano seme zgodnje pese	10 in 15c zavitek	33c 1/2 lb	60c 1/2 lb

INTERNATIONAL SEED CO.
101 DIXON BLDG.
PITTSBURGH, PA.

Črtice s potovanja v Afriko.

Piše Egon Moše.

II.

Nemška Vzhodna Afrika.

Čudno se zdi tujcu, ki je došel iz angleške kolonije, da najde v nemški Afriki dežele, lepo organizovane, razdeljene v občine in okraje, kakor v kaki kultivirani evropski državi; ne malo se začudi, videč ondi vsa obilnost, vojaštvo, stražništvo, lepa mesta s širokimi, ravnimi cestami in krasnimi hišami.

Čitatelj naj v duhu (ali na zemljevidu) prepleva oči Suez Rdečo morje, naj gre mimo Adena, potem pri nosu Guardafui se zasuje proti jugu in prestopi ravnino (ekvator), kmalu pride do nemške kolonije v Vzhodni Afriki.

Prva postaja za nas evropske potnike v nemški Afriki je bilo mesto Tanga. Vozeči se na hitrem garniku vedno tik obrežja, smo opazili, da je dežela kaj rodovitna ter da ima živahno tropično vegetacijo. Lepe kokosove palme, mangovo in kruhovno drevo dišijo obrežje, ki je prav do morja zarasteno z gostim grmljem. Le redkokje smo videli golo zemljo. V ozadju smo opazili gorovje Usambara, čegar visoko rebrovice se razteza daleč v notranjo deželo.

Indijski "dhauri" in čolnari domaćinov so nam pričali, da so nam prav blizu človeška bivališča. Vendar nismo mogli precej k obrežju, ker je tu morje zelo plitvo; parnik je moral pluti v velikem ovinku, predno smo dospeli v pristan. — Ponoci je sploh nemogoče, priti z ladjo k obrežju.

Ko smo se ustavili v luki, očaral nas je manjvizi prizor. Nasproti so nas pozdravljale lepe, po evropskem vkusu zidane hiše z visokimi stropnicami, v bujnih nasadih vitke palme in druga južna drevesa. Velicasten most, ki je odpiral pot od morja v mesto; prav sredi pristanišča leži zelen otok, ves obrastel s palmami, nekdanje pokopališče.

Sedli smo v čolnice in se peljali do obrežja, kjer smo izstopili na kupo in šli po širokih stropnicah. Pred seboj smo ušli starinsko portugalsko poslopje "Boma", v katerem je sedaj okrajni urad. Staro je to zidovje, vendar vse, kako se doči trdno; pred njim je črna rdeča vojaška stražnica in ne malo pomorno koraj kraj je vojak-zamorec. Črnei so kaj živavi vojaki ter si mnogo domišljajo o vojaški časti in službi.

Zadaj za "Bomo" so prekrasni nasadi, živobojen park. Pač je lahko napraviti tudi nasade in drevored, saj drevesca ne stanejo ne denarja, ne truda; treba jih je le vtakniti v rodovitno zemljo, v kateri rastejo in uspevajo brez vrtnarjevega priliva.

V sredi parka je lep spomenik za padle nemške pomorščake, ki so ob okupaciji kolonije žrtvovali življenje. Ob širokih, skrbno opravljenih cestah se vrstijo v sredi med nasadi, palmami in mango-drevesi prekrasne palače.

Sploh so radi tega znamenita vzhodno-afriška mesta, ker hiše v njih niso stlačene druga k drugi — po evropski šegi —, ampak stojijo vsaka posebej, obkrožene s palmami in prepletene z bujnim, vijolnim zelenjem. Tu ni najti nesnage, ne ozkih zaduhlih ulic in cest, kakor v Mombassi, ampak vse je snažno in prostorno. Meščani so sezidali novo poslopje za okrajni urad, ki je stalo 200.000 rupij (240.000 kron avstr. velja). Hiše zidajo ondi navadno iz lehnjaka (Tuffstein) in korinjskega kamenja; ravno tako uporabljajo oboje tudi za zidanje cest.

Mesto Tanga leži večinoma poleg morja. Na glavnem trgu je prav lep hotel "Nemški cesar", kjer se dviguje tudi prostorna, s pločevino pokrita tržna lopa. Vse, kar se tukaj prodaja, je namenjeno večinoma domačinom. Pisani katun za žensko obleko, dolge bele srajce za moške, stekleni biseri, mali papirčki, katere grizejo črneci namesto tobaka, in enake malenkostne stvari viditi tu na trgu. Naokrog trga so velike prodajalne, kjer se kupujejo in shranjujejo poljski pridelki iz notranje dežele.

Vrlo skrbno domačini za olepšavo mesta. Starinske arabske hiše so nikakor ne smejo popraviti, podreti se morajo popolnoma in namesto njih se požadajo nove. V ozadju mesta je vojašnica

kaznilnica. Ta afriška vojašnica je kaj različna od evropskih. Sestoji namreč iz veliko malih, dobro obzidanih hiš. Pri vsaki hiši je mala hladnica. Vsak vojak ima namreč svojo hišo, kjer stane z njim žena in deca.

Kaznilnica je dobro zavarovana z močnim zidom. V sredi zidovja je enonadstropna hiša, ječa za Evropejce; pri zidu so pa krogokrog ječe za zamorce. Kadar izpuste jetnike na delo, jih vklenojo osem do deset mož skupaj s težkimi verigami, tako da jim zbežati sploh ni mogoče.

Blizu postaje železnice, ki vodi iz Tanga v usumbarsko gorovje, stoji lepa hiša — šola. Poleg so sezidali novo poslopje — učiteljsko semenišče, kjer se bodo izučevali nadarjeni zamorci za učitelje. — V notranji deželi namreč mrujka šol in učiteljev. V šoli se učijo otroci brati, pisati in računati.

V mestecu je tudi misijonska postaja; nahaja se tam tudi prav lepa in čedna katoliška cerkev. Naokrog mesta so veliki nasadi, kjer raste kavovec, palme in druga drevesa. Kraj morja na obrežju so daleč naokrog raztresene hiše različnih društev in trgovskih podjetij, v drugih se izlaga blago iz pomorskih ladij.

Ko smo si nekoliko ogledali mesto, vrzimo se k morju. Po lepih stopnicah pridemo do vode, da se popeljemo k parniku. Plima je bila sicer narasla in čolnari so bili precej daleč v plitvem morju. A ni nam bilo mnogo do tega; zamorec je enega za drugim ponosel v čolnice, naloživši nas na krepke rame. Deset minut pozneje smo bili že na parniku.

Vozili smo se osem ur neprestano poleg zelenega obrežja ter došli naposled v Dar-es-Salaam. Tu je glavno mesto, začno vladarski sedež nemške Vzhodne Afrike. Doim je Tanga zelo važna za trgovino, je mesto v trgovskem oziru neizmenljivo. Skoraj si ne moremo misliti lepše vožnje v pomorsko mesto, kakor je v Dar-es-Salaam. Morje ni ravno nikjer globoko in ladja med vožnjo v velikem ovinku, kateri je povsodi zaznamovan z bojami (Boja se imenuje zasidrano znamenje, podobno sodu, ki kaže, kod smejo pri obrežju voziti ladje.) Na desni strani se vidi krasna bolnišnica, mogočno poslopje, na levi visok jazor za signale. Dasi smo bili mesta vedno bliže in bliže, vendar nismo videli drugega kakor tu ogromni stavbi. Morška pot nam je bila vedno ožja, dokler ni imela naposled samo 50 metrov širine; v tej ožini smo se vozili kakih 200 metrov zelo počasi in oprežno. Naposled se odpre pred našimi očmi lep pristan, ladja zdrči mirno vanj in pred nami je Dar-es-Salaam v vsej krasoti.

Dar-es-Salaam je lepo mesto. Na levi strani so nasadi iz lepimi hišami in v sredi njih se blesti lepa katoliška cerkev; na desni strani je governerjevo poslopje z zasebnim stanovanjem; zatem je kaznina in nadalje cela vrsta različnih vladnih in uradnih hiš, katoliški misijon, velika katoliška cerkev, evangelijski misijon, hotel "Nemški cesar", hotel "Bismarck", pokopališče, vojašnica, zamorska bolnišnica in pa veliki, novi most, ki drži k poskuševališču za nasade.

Počasi smo se vozili v sredino pristanišča. Tam smo si ogledali mogočno in trdno nemško vojno ladjo "Condor", ki se je uprav mudila tukaj. Razvem te so bili tu trije ali štirje mali parniki, ki opravljajo evropsko službo. Vsi ti parniki so pripravljeni za ustavljanje drugih ladij in da potope, ako treba, tihotapske čolne. Eden teh parnikov "Wissmann", imenovan tako po slavem nemškem majorju in preiskovalcu Afrike, Wissmannu, se da razložiti v posamične dele in je bil že na vseh večjih afriških jezerih.

Pogled raz morje je velicasten, ne moreš se ga kmalu naveličati. A sedaj ostavimo parnik in sedimo v čolnice, katerih je vse polno naokoli. Ne malo se čudimo, da so čolnari zaznamovani s številkami kakor kočije evropskih prevoznikov v večjih mestih in da ima vsak čolnar pri sebi tarif, katerega ti precej pokaže, četudi ne vprašaš zanj.

Črnei krepko sukajo vesla in v malo minutah smo pri velikem, iz cementa zidanem mostu. Na levi strani mosta je arzenal, lepa hiša z dvema stolpoma. Obrnimo se na desni kraj morja! Tu vidimo obzidano obrežje, ob katerem so nasajene akacije. Mogočno poslopje nas pozdravlja, kraj njega dva vojaška stražnici: to je vojašnica

"Boma". Štirje topovi zro nepremično doli v pristan in na morje. Precej za vojašnico se začne lep drevored in kmalu smo pri spomeniku cesarja Viljema I. Lep, a prav preprost je doprsni kip cesarjev, izklesan iz svetlega marmornja. Za nekaj korakov od spomenika je ličen hotel "Nemški cesar", čegar lastnik je — Oger. Ta hotel je najboljši v Dar-es-Salaamu. Prav lepa je katoliška cerkev; slog, kakor tudi lepi prostor, na katerem je cerkev zidana, pričata, da je znamenita in prava dika krasnega mesta. Ne daleč od cerkve je pošta; za njo se vrste vladna poslopja in razni mi oddelki. Na koncu stoji governerjeva hiša sredi lepih nasadov. Tukaj je tudi prekrasno poslopje uradniške kazine. V prvem nadstropju so knjižnice, čitalnice in igralnice, spodaj je velikanska sobana z orjaškimi stebri, v kateri je oder za gledališke predstave. Razven te je še v pritličju mnogo soban za restavracijo. Prošlje kazine meri 100 jardov, t. j. 91 metrov dolžine.

Obrnimo se nekoliko od obrežja, pa pridemo do bolnišnice, ki leži na drugi strani dolgega zemškega stegna. V bolnišnici je kakih trideset postelj v velikih sobanah z mogočnimi stebri. Ondi je tudi prostorna soba za operacije in mnogo drugih pripravnih sob, prav po evropskem vkusu. — Ne daleč od bolnišnice je rastlinšnica, ki je jako bogat naraščaljšiš rastlin in dreves za nasade.

Obrnimo se nazaj na glavno cesto, ki je vspremda z obrežjem. Imenuje se "Pod akacijami" in je v resnici vredna tega imena. Dolga vrsta dreves stoji na obeh straneh ceste. Ta cesta je znamenita radi tega, ker se ob nji dobivajo vse potrebne stvari za potujočega Evropeja. Tu je mnogo restavracij, vinotočev, pivnice za pivo ter je prav po ameriškem vzoru ta kraj imenovan "bars". Navpično na to cesto se razteza druga, ob kateri kupujejo zamorci. Trgovci so Indijci, ki imajo tu prav živahno kupo. Tu se prodaja največ pisane robe za zamorke, mnogo lepoticja za obleko itd. Dalje naprej ob cesti imajo zamorci stanovanja. Grede po tej cesti pridemo zopet k mostu nazaj in pred nami je krasno poslopje "arzenal" z vseni pripravami za vojaštvo. Ugodno so urejena stanovanja za uradnike, vse je uravnano prav po vojaško; tu di tukaj se opaža znana natančnost nemških častnikov.

Poleg vojašnice je veliko evropsko poslopje in za njim pokopališče. Tudi to je pravevrat! Tu počiva marsikdo pod palmami in drugimi lepimi drevesi, daleč od doma, kjer bi imel morda osamel grob na vaškem pokopališču.

Nasproti pokopališču je bolnišnica za zamorce, kjer je zaeno tudi vojašnica. Tu se čuje vojaški bobnen in trobenta. Kaj je to? Zamorski vojaki so prikorali in se držajo trdo pokone, prav kakor njih beli tovariši. Menda grede ravno od vaj, v hoji in kretanju se prav nič ne ločijo od evropskih vojakov. Občleni so v rumeno indijsko platno ter imajo dokolenice in čevlje. Glavo si pokrivalo z rumeno čepico, na kateri je orel. Oboroženi so s puškami repetirajočimi in bajoneti. Kraj njih korakajo častniki, ki z neredniki vred Evropej.

Pohitimo nekoliko k novim poskusnim nasadom ali k plantazi! Pot drži čez most, ki se dviguje nad ozkim morjem. Tu so nasajene agave — neka vrsta konjopla, ki zraste zelo velika ter daje jako trpežne niti. Domačini imajo pripravljen stroj, ki tare stebila in pripravlja iz njih močne niti.

Prebivalci mesta Dar-es-Salaama so kaj različne narodnosti. Domačini so Suaheli, neko zamorsko pleme, ki ni lepe rasti, sploh ne telesne lepote, pa pošteno in delavno. Vere so poganske. Arabi

Dr. LORENZ,
Jas sem edini hrvaški govorci
Specialist možganih bolni in
Pittsburgh, Pa.

Uradno ure: dnevno od 9. do
polnoči do 8. ure večer. V po-
bitih od 9. dopoldne do 2. popoldne.
Nedelje od 10. dop. do 2. popol.
Specialist možganih bolni.
DR. LORENZ,
644 Penn. Ave. II. nadst. na ulici.

SREČA JOSIPA WARDINGA.

H. H. von Schlick, slavnomani
naravni zdravnik in tovarnar Bol-
garskega Krvnega Čaja, kateri je
s stoinstotisoč bolnimi v stalni zve-
zi in dobiva od onih, katerim je
Bolgarski Krvni Čaj vrnil zdrav-
je, cele kupe zahvalnih pisem, je
naš rojak, Josip Warding, P. O.
Box 290, Alpha, N. J. pisal sledeče
pismo:

"Čast mi je Vam pisati par vr-
stic, s katerimi Vam hočem opisati
svojo nesrečo, ali bolje rečeno svo-
jo srečo.

Odkar živim Vaš Bolgarski
Krvni Čaj, se mnogo bolje počutim,
akoravno sem v štirih letih mnogo
pretrpel; v glavi se mi je vrtelo in
vse sem dvakratno videl; niti jesti
nisem mogel in tudi na stran nisem
šel redno; želede mi je bil vedno
napet, poskusil sem vsakovrstna
sredstva, toda ni eno mi ni toliko
koristilo kot Vaš Bolgarski Krvni
Čaj."

Eno veliko škafijo Bolgarskega
Krvnega Čaja, ki traja 5 mesecev
za en dolar, 6 škafelj za 5 dolarjev
pošlje kamorkoli

Marvel Products Company,

9 Marvel Bldg.

PITTSBURGH, P. A.

Opomba: Ako hočete pošiljatev
zavarovati, pošljite 10c. več.

ei so bolj potuhnjeni, več ali
manj sami zase, kakor sploh mo-
hamedanci, in imajo največ posla
s trgovino. Indijci so rumeno-bele
polti in črni lasi; ponajveč so
budisti ali pa mohamedani. Tudi
ti so navadno trgovci; nekateri
imajo kot gostilničarji splošno
veljavjo. Došli so večinoma iz
Bombaya čez Zanzibar. Goani, ki
so prišli iz portugalske pokrajine
Goe v Indiji na afriško-nemško
obrežje, so inteligentni, vseskozi
katoliški ljudje, prav bogati tr-
govci. Naposled je omenimo Ev-
ropejce, katerih je v Dar-es-Sala-
amu okoli 500.

Če opazujemo splošne razmere
v nemški Vzhodni Afriki, pač
moramo priznati, da je vse vkus-
no, prav elegantno urejeno. Vsa
olikan človek, bodisi nemške ali
druge narodnosti, nahaja v Dar-
es-Salaamu ali v katerikoli drugi
drugem mestu v nemški Afriki
malone vse tiste ugodnosti, kate-
re ima doma v evropskih velikih
mestih.

Vendar so v političnem oziru
Nemci vse prenamo praktični v
svojih nasebilih. Angleška na
primer dobiva od svojih nasebilih
v inozemstvu vsako leto milijone,
Nemčija pa vsako leto plačuje na
milijone stroškov za kolonije. An-
gleška le pičlo oborožuje svoje
kolonije; Nemčija pa vsiljuje po
kolonijah vojaštvo in uradništvo
lahko rečeno, več nego polovico
odveč.

Afriška vzhodna nemška nase-
bina sama na sebi je rodovitna in
zdrava. Kokosove palme, kavovec
tu kaj dobro uspevajo; poleg te-
je zemlja še kaj poceni. En
hektar velja splošno eno rupijo
ali 1 K 70 v avstrijske veljave.
Za evropske izseljence bilo bi bo-
lje, da bi ne iskali novega domo-
vja v pogubni in nezdruvi Brazi-
liji, ampak v rodovitni in zdravi
Vzhodni Afriki.

(Dalej prihodnjič).

**KADAR GRE ZA OBSTOJ NA-
RODA, NINO BENAŽETEV PRE-
VELIKA!**

V Missouri

so vinake gorice, nikjer lepših.
Naznanjam, da imamo še nekaj
vina in rojaki, ki žele dobro na-
ravno pijačo, zdaj se vam nudi
zadnja prilika za to leto.

CLARET rdeče vino.. galon 55c.

ELVIRA rumeno vino galon 65c.

Vse druge vrste so razprodane
Sodi 50 galon prosti, manjši po \$1.
Obenem pa ponudim Slovincem iz-
vrstno 2letno trto z koreninami
Kdor ima prostor, naj sadi trto,
da bo pil domače vino, ker Ameri-
ka bo suha. 16 vrst, pri malih na-
ročilih 10c kos, pri velikih naro-
čilih ceneje, kamorkoli v Ameriki
Povej koliko rabiš in kakova je
zemlja in poslal bom trto, ki bo
najbolje rodila.

FRANK GRAM,

Opomba. Kaj so naše vina, pove,
ker kupila ga ena sama trdika iz
New Yorka 60 vagonov v Gasco-
nada Co., Mo. kjer se prodaja v
galonih se import vino.

Ne ozirajte se na prejšnjo prodajo, na zvišanje ali znižanje, mi nudimo nepro-
dani del od

200,000 DELNIC BLAGAJNIŠKEGA SKLADA OD THE

OKMULGEE PRODUCING and REFINING COMPANY

posluje v Oklahoma in Kansas

GLAVNICA IZDANO IN VPISANO \$5,000,000
1,750,000

REZERVA V BLAGAJNI \$3,250,000

Ves Common stock originalna cena, pet dolarjev. Popolnoma plačano brez obveznosti.
Ni Preferred delnic, bondov, posojil ali drugih obveznosti razun tekočih stroškov.

1. The Okmulgee Producing and Refining Company je združenje od
Tiger Refining Company.
Victor Oil Fields Company, Ltd.
Kimbley Oil Company.
Susie Oil Company.
2. Kompanija stvarja popolno upravo v proizvodnji olja, ima pod enim vodstvom PROIZVAJO,
PREVOZ, ČISTENJE in RAZPRODAJO PETROLEJA IN VSEH PROIZVODOV.
3. Tri od pet kompanij, ki so zdaj združene so plačale po 100 odstotkov vsaka v letu 1916.
4. Kompanija plača 10 odstotkov dividend na leto, plača na četrt leta, toda dohodki zadostu-
jejo za plačati čez 60 odstotkov letno na vse izdane delnice.
5. Kompanija lastuje prosto in čisto čez 8,960 akrov preizkušenih olnatih in plinovitih najem-
nin v najboljših oljnatih poljanah v Oklahomi, kjer je zdaj 53 proizvajajočih studencev in
ena popolnoma moderno urejena čistilnica.
6. Sedajni proizvod je 1,500 sodov na dan. Čistilnica odda 1,000 sodov na dan. Dohodki dnev-
no \$3,000.00, sorazmerno nad en milijon dolarjev na leto.
7. Petnajst novih virov se zdaj pripravlja, ti bodo zagotovili množičev proizvoda kakor
tudi povišanje dohodkov.
8. Nad \$600,000.00 se je potrošilo za uravnanje posestev, katara so z vsem opremljena. V či-
stilnici se dela noč in dan in količina od 1000, sodov bo podvojena.

PROŠNJA SE BO VLOŽILA ZA VKNJŽENJE KOMPANJSKIH DELNIC NA NEW
YORK IN BOSTON CURB IN KANSAS CITY STOCK EXCHANGE.

**VELIK DEL TE RAZPRODAJE SMO ŽE RAZPEČALI IN ZDAJ PONUDI-
MO SE NEPRODANI DEL PO \$6.00 VSAKO DELNICO.**

Zagotovi se lahko brzojavno na naše stroške.

Prosimo pišite nam v slovenskem jeziku.

A. B. BENESH & CO.

Specialists in Dividend Paying Oil Securities

New York Boston, Mass. Chicago, Ill.
74 Broadway 68 Devonshire St. 108 South La Salle St.

Akcije ni mogoče kupovati na mesečne izplačila.

Rad bi izvedel za naslov svojega
brata JOSIPA GRADISAR iz
Nove vasi pri Rakeku. Pred
enim letom je bil v državi
Washington; kje se sedaj na-
haja, mi ni znano. Prosim ce-
njene rojake, ako je komu znan
njegov naslov, da ga mi nazna-
ni, ali naj se pa sam oglasi.
— John Gradisar, Box 3, Camp
36, Cheat Bridge, W. Va.
(1-3-3)

POTREBUJEM

žensko za gospodinjstvo pri treh
otrokih, na stan se ne oziram,
lahko ima tudi enega ali dva otro-
ka. Plača po dogovoru.

Joseph Serar,

428 Bernard St., Los Angeles,
(3-5-3) Cal.

Kje se nahajata FRANK KEBE
in JOZEF TOMEC? Prvi je do-
ma iz Dolenjake Jezera pri
Cirknici in drugi pa iz Podlo-
ža. Prosim cenjene rojake, če
kdo ve za katerega, da mi na-
znani, ali naj se pa sama oglasi-
ta. — John Knafle, 297
Greenbush St., Milwaukee, Wis

Frank Petkovšek

Javni notar (Notary Public)

718-720 MARKET STREET
WAUKESHA, ILL.

PRODAJA fina vina, izvrstne smotke,
patentirana zdravila.

PRODAJA vošne listke vseh prekomor-
skih črt.

POŠILJA denar v stari kraj sanceljivo in
poštano.

UPRAVLJA vse v notarski posej spada-
joča dela.

Novi ceniki!

Pišite po naš novi cenik za najno-
vejšega izdelka zelenozlate krasne
moške Elgin ure.

Je nekaj tako krasnega, da niste
še nikdar kaj enacega videli.

Cene so jako nizke, ure garanti-
rane.

Velika zaloga Columbia gramo-
fonov, dalje prave Kranjske plošče
ko igrajo na obe strani. Vojaške,
Avstrijske in Nemške godbe, mar-
še polke, valčke itd. General Hin-
denburg marš, Huzarski marš itd.

Vse te plošče so Columbia in
igrajo na obe strani.

IVAN PAJK,

urar,

456 Chestnut St., Conemaugh, Pa

bodisi kakršnekoli vrste izdeljem in
popravim po najnižjih cenah, a de-
lo trpečno in sanesljivo. V popravu
mancilivo vsakdo pošlje, ker sem že
nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj
v svojem lastnem domu. V popravek
vzamev kranjske kakor vse druge
harmonike. Rahljene harmonike kupu-
jem in vzamev tudi v sameno, toda le
3 in 4 vrstne.

JOHN WENZEL,
1617 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

POZOR ROJAKI

JOHN WENZEL,
1617 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

POZOR ROJAKI

Vse druge vrste so razprodane
Sodi 50 galon prosti, manjši po \$1.
Obenem pa ponudim Slovincem iz-
vrstno 2letno trto z koreninami
Kdor ima prostor, naj sadi trto,
da bo pil domače vino, ker Ameri-
ka bo suha. 16 vrst, pri malih na-
ročilih 10c kos, pri velikih naro-
čilih ceneje, kamorkoli v Ameriki
Povej koliko rabiš in kakova je
zemlja in poslal bom trto, ki bo
najbolje rodila.

FRANK GRAM,

Opomba. Kaj so naše vina, pove,
ker kupila ga ena sama trdika iz
New Yorka 60 vagonov v Gasco-
nada Co., Mo. kjer se prodaja v
galonih se import vino.